

Bir 'Boncuk' İnsanı Dinden Çıkmaya Kadar Götürebilir

Günah konusunu konuşmuş ve günahın dereceleri mevzusunu bu programımıza bırakmıştık. Kebair günahlar diye bir kategori var İslam istilahında. Buradan başlayalım istiyorum.

Kur'an-ı Kerim'de Allah Teâlâ'nın üzerine ceza koyduğu veya Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'in, normal bir günah olmadığını belirttiği günahlara 'kebair günahlar' diyoruz, yani büyük günahlar.

Büyük veya küçük günahlar, Allah'a karşı işlenmiş hatalar olmaları bakımından aynıdır. Ama günahı, üzerine ceza tahakkuk etmesi bakımından büyük veya büyük olmayan diye ikiye ayırabiliriz. Günahımızı günah olarak belirleyen Allah'tır, dolayısıyla kul, Rabbine karşı hata ettikten sonra bunun büyük veya küçük olması kul açısından çok şeyi değiştirmiyor. Ama tövbesi, geri dönüşümü ve benzeri açılardan bakıldığında büyük günah farklıdır.

Büyük günahın da bir psikolojik altyapısı elbette var. Bir çocuğun ilk yalan söyleyişini ve büyüdükten sonra yalanları organize edecek hâle gelişini düşünürsek nasıl geliştiğini anlayabiliriz. Duyu duya, göre göre iyi bir yalan organizatörü olabiliyor sonuçta.

Elli-yetmiş arası sayıda büyük günah var. İmam Zehebî rahmetullahi aleyh, "el-Kebair" isimli eserinde bu günahları topluyor.

Daha az sayıda biliniyor sanki değil mi?

Şu sebepten öyle: Efendimiz aleyhisselam sahih bir hadis-i şerifte yedi büyük günahı kaçınmayı buyuruyor. İlk yediyi belirliyor Efendimiz. Geri kalanlar diğer hadislerde münferit sayıldığı için âlimlerimiz onları toparlıyorlar ve sonuç olarak yetmişe kadar çıkıyor. Bir kısmında da normal günahlardan mı yoksa büyüklerden mi olduğunda ihtilaf edildiğinden, ortalama elli kadar suç, İslam toplumunda yüz kızartıcı ve toplumdaki tecrit edilmeyi, Müslümanlar arasında 'fasık' olarak damgalanmayı gerektirir.

İlk yedinin içinde de ilkler var. Efendimiz aleyhisselam bu ilk yediyi zikrederken, "yedi helak ediciden kaçın" buyuruyor. Bunlar bireyi de toplumu da helak ediyor. Faiz, anne-babaya asilik, zina... en başta da Allah'a şirk var. Mesela enteresandır, büyü-sihir, Allah'a şirk koştuktan sonra sıralanıyor. Namuslu kadınlara iftirada bulunmak da büyük bir suç.

Bu ümmetin toplumunun birbirinin namusunu Allah'ın garantisinde bilmesi gerekiyor. A şahsı, bayan olan B şahsına bir ithamda bulunduğu bu ithamın bedeli, bir müminin onurunun zedelenmesi oluyor ve kişisel bir hak olarak Allah'ın hesabını soracağı şeylerden biri hâline geliyor.

Büyük günah kavramı açıldığında bizi nelere götürülebilir, bunu örneklendirmek için şöyle söyleyelim: İki şahıs kavga ediyor, biri diğerine annesinin iffeti üzerinden sövüyor. Fıkıhta şöyle bir kural vardır: A, B'ye sövecek ama direkt "sen şöylesin" dese mahkemeye verilir ve ceza alır. Sınırlı ve gergin bir anda demiyor bunu ama şöyle diyor onun yerine: Benim anam namusludur. Bu kadar.

Yani karşıdaki kişiye bir şey söylese şeriat mahkemesine intikal eder ve ceza alır. Dolaylı olarak "benim anam tertemiz kadındır" diyor. Nerden çıktı senin ananın tertemiz olduğu? Böylece sağ kulağını sol eliyle tutmuş oluyor. Bu durum bile mahkemeye intikal ettiğinde iffete müdahale olarak görülmüş. Çünkü o kişi dolaylı yoldan da olsa diyeceğini demiş oluyor.

Söz ustalığı günahı küçültmüyor yani...

Küçültmediği gibi, bu ayrıntıya varıncaya kadar büyük günahların kirletebileceği alanlar koruma altına alınmış demek ki. Çünkü her işlenen günah, iman ortamını ve mümin kitleyi kirletme riski taşıyor.

Yedi büyük günahın ne olduğu üzerinde duralım isterseniz hocam. Müslüman topluma etkileri bakımından bu yedi büyük günah neden bu çerçeveye alınmıştır?

Şunu unutmayalım: Burada konuşup adını verdiğimiz bütün günahlar -şirk hariç- Allah'ın mağfiret dairesine dâhildir. Mağfiret zaten bunlar içindir. Bir umutsuzluğu değil dönüş talebini konuşuyoruz. Burada bir tür dinî intihara teşvik etmiyoruz. Şirk ve küfür hariç, batmak yoktur, hamd olsun.

Şirk, Allah'a ortak koşmak demektir. Ama bunu Türkçesinden anladığımızda, "Allah birdir" diyenlere karşı "hayır dördtür, yedidir, göklerin idaresinin yüzde elli hissesi Allah'tadır" demek anlaşılıyor. 'Ortak koşmak' bu anlamda değil. Allah'ın, kulun gözündeki Allahlığının değerini düşürecek inanç demektir şirk.

Çok kullanılan bir kavramdır şirk ama bu kavramlardan uzaklaştığımızdan, içlerini doldurmakta zorlanıyoruz. İmanımızı sahih kılmak için bu duyarlılığa ihtiyacımız var, biraz açabilir miyiz bu kavramı?

Ortak kelimesini bir 'hisse sahibi olmak' diye anlıyoruz. Yani 'ona ortak koşmak' dediğimizde sanki göklerin ayrı yerin ayrı tanrısı varmış gibi düşünmekle sınırlandırıyoruz. Bu kadar değildir. Müminin Allah'a bir bakışı var: Beni yarattı, rızık veriyor, cenneti-cehennemi var, hesap soracak, ibadet istiyor, her şeyi o yaşatıp öldürüyor... Bir insan geliyor ve diyor ki, ben şöyle bir sistemle yağmur yağdırabilirim.

Nasıl yağdırabileceğini soruyoruz ve jeoloji mühendisleriyle çalışıp bulutları bir şekilde hizalandırarak yağdırdığını söylüyorsa şirk işte budur. Allah'ın 'ben yaparım' dediği şeyi kul da yapabileceğini söylerse bu şirkdir. Hisse dağıtmak anlamında değil, Allah'a ait bir büyüklüğü insanın başka biriyle paylaşmasıdır şirk.

Çoğu zaman da şirk olması maksadıyla yapılmıyor belki bu ama gidiş oraya tabii.

Mermiyi bilinçli de bilinçsiz de olsa kafana sıktın mı, kafaya gelen mermidir sonuçta. Elbette belli birtakım noktalarda kul, Allah'ın affına muhatap olur. Mesela biz çocuğumuzu Allah'ın koruduğuna iman ederiz. Koruması için de emrettiği ve doktorun da söylediği ilaçları kullanırız. Burada bir sıkıntı yok.

Ama mavi bir taş parçasını getirip çocuğun omzuna takıyorsun; bu taşın manyetik bir özelliği vesairesi var mı? Yok. Onun ninesi de takarmış, bu taş olunca cinler insana gelmezmiş... Esasen formülize edilebilir, ilaç gibi kimyasal bir niteliği olmayan şeyi, sözgelimi beyaz bir taşı değil de mavi taşı bağlamak da Allah'ın, yarattığı kulunu koruyacağı ilkesini zedeler. O boncukta da şirkten bir parça vardır. Neyin şirk: Allah'ın çocuğu koruması senin gözünde yüzde yüzden, yüzde doksana düşüyor. Yüzde onluk kısmı artık boncuk kaplıyor.

İşte bu durum ilerlediğinde kişiyi dinden çıkarma tehlikesine kadar varabiliyor.

Şirke karşı bir hassasiyet eğitimi yapmak lazım. Birçok insan bunun mahiyetini bilmeyerek 'dededen kalma' diye sürdürüyor.

Gelenek diyoruz ama şirkin kendisi bir gelenektir zaten. Şeytan çok eskidir. Şeytanın kıdemi bütün insanlardan eskidir. Şirkin tarihi Âdem aleyhisselamdan hemen sonra başlamıştır. "Kültürümüzde vardı, dedem yapardı" gibi özürler kıyamet gününde makul mazeretlerden olmayacaktır. Bu sebeple

biz Müslümanlar olarak imanımıza sahip çıkabilirsek, bir Kur'an kültürü ve anlayışımız olursa kendimizi koruyabiliriz. Elbette iman bizim tarafımızdan istendiği gibi şeytan tarafından da yok edilmeye çalışılacaktır. Kimse kıyamet günü, "şeytan çok güçlüydü ya Rabbi" diyemeyecektir.

Şöyle bir sıkıntımız da var: İnşallah yanılıyorzduk diyeyim ama öyle gözüküyor pek. Şirk, cahiliye, zulüm gibi kelimeleri kullandığımızda birdenbire bin dört yüz seneyi siliyoruz ve hemen geri gidiyoruz, Ebu Cehil, Übey ibni Halef gibilerle anlıyoruz o kelimeleri. İnternetin de bir zulüm aracı olduğunu anlamıyoruz. Hep "zavallı Bilal ve Ammar kırbaçlandı" deyip kalıyoruz.

Bunlar zulmün pratiğinin sadece bir parçası. Zulüm ve cahiliye bugün de var ve kitaplar cahiliyeyi kaldırmadılar. İnternetin bilgi ağının büyük olması insanların cahilliğini kaldırmadı. Nitekim Ebu Cehil de Allah'ı ve kıyameti biliyordu ama cahildi yine de. Çünkü bildiği şey inadındaydı.

'Mekke müşrikleri' diyoruz ve müşrik kelimesini sadece böyle anlıyoruz. Yani işin içinden 'Mekke'yi çıkarsak müşrikin bu zamanda var olabileceği aklımıza gelmiyor. Hâlbuki bu eylemin kendisidir suç olan. Mekke'de yaşayıp da müşrik olmak diye bir şey yok ortada. Bin dört yüz sene önce olan şey on bin sene sonra da olacaktır.

O kadar ki, bir yerde karşılaşmış ve çok esef etmişim, üstelik mürekkep yalamış insanların olduğu bir meclisti. Orada bana "müşrik kelimesini yoğun olarak kullanıyorsun, kullanmasan daha iyi olur" demişlerdi. Nedenini sorduğumda "sen şirk dedikçe akla Mekke geliyor, Mekke'yi öyle hatırlamayalım artık" dedi. İnsanlar 'şirk' ve 'müşrik' kelimelerini bir döneme mahsus facia olarak görüyorlar.

Hiç Kur'an-ı Kerim, tarihin bir döneminde kalacak herhangi bir şeyi namazlarımızda kıyamete kadar okumamızı emreder mi?

Ya da Resûlullah aleyhisselam Efendimiz büyük günahların başına bunu koyar mı...

Bugün için evvela bütün Hıristiyanlar müşriktir. Çünkü Allah'a ortak koşmanın en kızıl şeklini yapıyorlar. "Allah üçtür" demekten ötesi var mı şirk için? Allah'a ortak koşmaktan daha ilerisini yapıp eş ve oğul izafe ediyorlar. Hıristiyan bile değil ki onlar, teslis dediğimiz şey şirkdir ve şirke düşmek de müşrikliliktir. Teslisin ne olduğunu anlatmak için söylemek bile tehlikeli.

Şirk ile ilgili bir şey daha söylemek lazım. Diyelim ki şirk dışında altmış-yetmiş günah daha var. Hepsinin bir ortak paydası vardır: Hiçbiri için Allah Teâlâ, affetmeyeceğini buyurmamıştır. Her günahın af kapısı açıktır, yeter ki kul tövbe etsin. Ama şirk için böyle değil. Şirkin mağfireti yoktur. Şirk ne kadar büyük olursa olsun onu ardında bırakanı Allah Teâlâ yüzüstü bırakmıyor ama şirkin farkı şu: Eğer kul geri dönerse affediyor Allah. Diğer bütün günahlarda ise şayet kul tövbe ederse Allah Teâlâ kabul ediyor tövbesini.

Büyük günahlar kıyamete tövbesiz intikal ederse ceza çekilerek cennete girilebiliyor. Ya da şefaathı umuduyla veya Allah'ın affıyla kurtulunabiliyor. Şirk için ise tek kurtuluş yolu dünyadayken af dilemek.

Şirkin zorluğu biraz da zihin formatında yaşanıyor olmasındandır belki de. İnsan bir kere oralara saplandı mı herhâlde bütün zihnî yapı bozuluyor. Bunun için de şirke karşı hassasiyet donanımı, iman bilgilenmesi ve eğitimi gerekiyor.

İmanı sosyal bir tercih gibi görünce şirkin anlamı olmuyor. Türkler Türkiye'de 'Müslümanlık' diye bir gelenekten doğarlar ve cenazelerini muhakkak kaldırırılar, yaşlanınca hacca giderler... şeklindeki bir Müslümanlıkta şirk eğitimi olmaz. Ama eğer Müslüman olmak kâinat üzerinden bakıldığında Allah'tan yana olmak ve her şeyini Allah'a endekslemiş yaşamın adı olursa Müslümanlık, o zaman şirkin neye mal olduğu anlaşılıyor.

O zaman bakıyoruz ki insanoğlunu Allah, müminler ve mümin olmayanlar diye ikiye ayırmıştır. Şirki mümin olmayanlardan sızmış kimyasal bir sorun olarak telakki etmek de bu bilincin devamı oluyor. Önce bireye sonra topluma sızıyor ve yayılıyor. Mümin toplum içerisinde şirk, küfür tarafına kaçılacak bir sorun oluşturuyor, barajı deliyor. Mümin kitlede fesada neden oluyor.

Mesela Allah Teâlâ cennetle umutlandırır ve cehennemle korkutur. Saf mümin, cehennem korkusuyla günahlardan uzak durup salih bir mümin olur. Şirk herhangi bir versiyonuyla bulaştığında ise önce kendisi yerleşiyor beyne ve günahlara da davetiye çıkarıyor. İnsanlar mazeret uydurmayı beceriyorlar sonrasında.

Şirk bu yüzdendir ki sıradan bir günah değildir. Beyin fonksiyonlarını tümöre uğratan bir hastalıktır şirk. Şirkten sonraki en çirkin günahlardan olduğu hâlde zina, nihayetinde sözgelimi bir cezayla insan ondan kurtulabilir. Ama şirk yüzde yüz dönüş istiyor, yeniden iman talep ediyor. Bu sebeple büyük günahların en büyüğü olmuş.

Günahı bir Müslüman için 'işletme hatası' olarak niteliyoruz. Şirki de bir günah olarak aldığımızı göre Müslüman'dan söz ediyoruz demektir.

Ama...

Sınırdaki bir şey bu ve işletmeden çıktı çıkacak gibi bir durum söz konusu, değil mi?

Zarar bazen o boyuta gelir ki artık ölmüş sayarız... Kanser mikrobi kana ilk karıştığında üç gün içinde öldürmüyor ve bir müdahale mümkün olursa ölümden dönülebilir. Şirk de mümine veya mümin bir topluma girdiğinde hemen o gün kâfir yapmayabilir. "Allah yoktur, üçtür" diye bağırmasın insan hemen o gün ama bir boncukla başlıyor da olabilir.

Belli yörelerdeki mümin kardeşlerimiz şirk ve müşrik kelimesini çok kolay kullanıyorlar, mesela Suudi Arabistan'dakiler. Enteresan bir örnek vereyim.

Benim en çok tenkit edildiğim konulardan biri rabita sorusuna verdiğim cevaptır. Antalya'da hanımlarla yaptığımız bir toplantıda bir hanım, rabita yaptığı için eşinin ona karşı çıktığını ve bunu şirk gördüğünü anlattı, ben de cevap verdim ve bu cevap büyük ilgi gördü.

Şunu söyledim: Evet, rabita, bir surede geçerek namaz gibi tarif edilip dinde bir yere oturtulan şeylerden değil. Ama Hıristiyanlık'tan da intikal ettiğini söyleyecek kadar ileri gidilmemesi gereken bir uygulamadır. Bir mümin, rabita yapmayı huzuru ve ibadet lezzeti açısından gerekli görüyorsa yapar. Yapmayana kâfir denemez ve yapana müşrik demek de çok tehlikelidir. Çünkü müşrik ve şirk, ötesi olmayan bir ölümün ifadesidir.

Bu minvalde cevaplayınca o soruyu, hemen karşı görüşler ve sert karşılıklar gelmeye başladı, "hayır şirktir, müşrikliktir..." diye. Ben bundan korktum. Çünkü bir insana müşrik demek, bir insanın müşrik olması, Ebu Cehil olmak demektir. İnsan olsa olsa bir ibadet hatasından, sözgelimi namazda iki rükû fazla yapmaktan olur böyle. Hâlbuki bunu, bir işi Allah rızası için yapan insan üzerine yakıştırmak abes ve çok tehlikeli.

Hadis-i şerif, bir müminin diğer bir mümini kâfirlikle itham etmesi durumunda bu sözün ortada kalmayacağını ve eğer karşı tarafta böyle bir şey yoksa sözün gelip sahibini bulacağını ifade ediyor. Bir grup kardeşimiz 'şirk' kelimesini uluorta kullanıyorlar. Allah'tan korkmak lazım. Üstelik şirk bizim aramızda ne kadar dolaşırsa o kadar revaç da bulacak demektir.

Milyonlarca müminin asırlardan beri yaptığı bir işe şirk demek, İslam'ın büyük bölümünü cehenneme atmak demektir. Bir de buna cevap verip "bütün insanlık öbür tarafta olsa ne olur,

mümin tek başına kalmaya razı olan kimse demek değil midir?” demez mi... Bundan korktum ben. Kimse kâfirin üstünü çizmeyi hep ‘hidayet umuduyla’ bekliyor. Yüzde yüz cehennem kütüğü bir kâfire umut bağlanıyor ama sabahlara kadar namaz kılan adama gelince...

Şunu söylemek lazım: Bu bir içtihat meselesidir, mümin kardeşlerimizden kim içtihadını böyle görüyorsa görsün. Şirki konuşurken etrafa ateş yayıp yaymadığımız konusunda çok dikkatli olmak zorundayız. Düşman için hazırladığımız silahı elimizde patlatamayız.

Psikiyatrik tedavi gören bir kardeşimiz ziyaretime gelmişti. O ve arkadaşları sağı solu sürekli şirk ile itham eden kimselermiş ve sokakların müşriklerle dolu olduğuna hükmederlermiş. Bir zaman sonra anne-babalarını ithama kadar varmış bu durum ve eve gittiği bir gün anne-babasına ‘ne durumda olduklarını öğrenmek için iman testi’ yapmış, müşrik olduklarına karar vermiş. Yani yetmiş yaşında insanlar o testi ‘geçememiş’. O gün, ertesi günün sabahında evi terk etmeye karar vererek yatmış ama uyandığında hastaneye kaldırılacak durumdaymış, “kâfir anne-babanın çocuğu olarak nasıl yaşadım bunca zaman, böyle bir cahilliği nasıl yaparım” deyip duruyormuş.

Yani bomba elinde patlamış.

Böyle şeyler maalesef öyle çok ki...

O çocuğa, “seni bu bilgiye ulaştıran nedir?” diye sormuştum. Anlatmaya başladı ve hepi topu dört dakika konuşabildi. Biraz daha izah etmesini istedim, üç dakika konuşabildi. Yedinci dakikada pili bitmişti ve aynı cümleleri tekrar etmeye başladı. Ona biraz nasihat ettim ve yedi dakikalık bilgiyle insanların imanını konusunda konuşmamasını söyledim.

Bu bir hastalık ve bundan çekinmeliyiz. Müşriklik bir afet ve ölümdür. Yakar. Bu yakıcı şeyle oynamak tehlikeli olduğu gibi onu başkasının üstüne atmak da tehlikelidir.

Bir insanın müşrik olmasıyla ilgili kararı münferiden vermek yanlıştır. Şunu diyebiliriz: “Bu, şirke götüren hatalardandır.” Bunu demek normaldir ve “deterjan yersen kanser olursun” demeye benzer. Kanser yapan bir şeyler hakkında konuşmak başka, kanser olduğunu birine söylemek başkadır. Müslümanlar olarak biz kendi imanımızın katilleri olarak camilerimize girip çıkacak değiliz. Bu nefret aynı zamanda camiden nefret etmeyi de beraberinde getirir.

İnsanın kendi akrabalarından uzaklaşması da bir başka etkisidir bu hastalığın. Peygamber Efendimiz aleyhissalatu vesselam, müşrik olan amcasını son nefesine kadar terk etmemişti; mümin olan akrabalarını şirk ile itham ederek kesip atmak bununla bağdaşmaz. Şirk bir afettir ama kimin müşrik olduğuna dair kararı Allah verebilir. Kullar birbirlerinin hükmünü verdiklerinde bu hayatın anlamı kalmaz.

Başkasını yargılamak kendi sapmasının aracı hâline geliyor.

Bu bir teselli. Kendini düşünmüyorsun ama başkasının imanını üzerinden cennet pazarlıyorsun. Adeta şöyle oluyor: Cennet dört kişilik ve biz dört kişiyiz; bir kişi daha gelirse bize yer kalmaz, o gelmemeli. Bir devlet dairesinde memur olan ya da filan sistemde görev alan kişi müşriktir diye milyonları aynı anda cehenneme atacak nükleer kararların vebali kıyamet günü çok ağırdır. Bu kadar basit olmamalı.

Bir kişinin sapmasını onun aykırı tip oluşuyla açıklayabiliriz belki ama aykırı bir cereyana dönüşmesine ne demeliyiz? Psikolojik altyapısı nedir bunun? Bir keresinde benim de tanıdığım bir arkadaşım, “Bugün herkes yeniden ‘lâilâheillallah’ demeli, bunu demeyeni ben mümin saymam” demişti.

Bunun önlenmesi mümkün değil. İnsanlar obez olup çok yedikleri, yani gıdayı kendi ölümüne neden olacak şekilde aşırı kullandıkları gibi, imanî kavramları da obezleştirebilirler. Bu ‘normal’dir ve

Efendimiz aleyhisselamin sağlığında da olmuştur, Efendimiz derhâl ikaz etmiş ve “bu din güçlüdür, dinle iddialaşmayın yoksa altta kalırsınız” buyurmuştur. Bir itidal aranıyor.

Mesela Efendimiz aleyhisselam, sabaha kadar namaz kılana itidali emretmiş, güneşin altında terlemek için durana böyle bir ibadetin olmayacağını söylemiş. Aklınca ‘müthiş bir ibadet’ yapma gayreti bu ama Peygamber Efendimiz bu aşırılığa engel oluyor.